

УДК 339.5

Губенко Ю.Е. магістрантка спеціальності 073 Менеджмент**Науковий керівник: Варяниченко О.В.,** к.е.н., доцентка кафедри менеджменту*(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)***ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА ІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ**

Управління стратегічним розвитком підприємства - це процес планування, реалізації та контролю довгострокових цілей та завдань організації для забезпечення її стабільного зростання, конкурентоспроможності і адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Він включає в себе аналіз внутрішніх та зовнішніх факторів, розробку стратегій розвитку, їх втілення та постійний моніторинг для коригування напрямків діяльності відповідно до змін ринку та організаційних потреб.

Управління стратегічним розвитком підприємства із зовнішньоекономічною діяльністю є процесом формування, реалізації та контролю довгострокових стратегій підприємства, яке бере участь у міжнародній торгівлі або інших формах зовнішньоекономічної діяльності. Основна мета - забезпечення стійкого розвитку, конкурентоспроможності на глобальних ринках та адаптація до міжнародного економічного середовища, що дозволяє підприємству ефективно конкурувати на міжнародних ринках, зростати та уникати негативних впливів глобальних економічних коливань.

В цілому стратегію компанії можна розглядати як підхід до діяльності на своєму ринковому сегменті, включаючи взаємодію з конкурентами, тобто комплекс дій, спрямованих на досягнення довготривалої переваги над конкурентами.

«Найбільш влучно можна охарактеризувати стратегічне управління як симбіоз мистецтва керувати та інтуїції, гнучкості планування і структур, відсутність загальних рішень» [1].

У [2] Феєр О., Хаустова К., Густі С. дослідили сутність, переваги та ключові завдання стратегічного управління в умовах турбулентності і непередбачуваності, спричинених війною, запропонували стратегічні й тактичні напрями розвитку бізнесу в умовах воєнного стану та наголосили, що основними завданнями, які допомагають компаніям орієнтуватися й залишатися конкурентоспроможними у довгостроковій перспективі, є гнучкість, адаптивність, мобільність і швидка реакція на зміни. Автори зазначили, що ефективність стратегічного управління залежить від здатності керівників передбачати та моделювати ринкову ситуацію, а також розробляти альтернативні стратегії для досягнення поставлених цілей. У воєнних умовах і під час військового стану також можна виявити певні можливості для розширення бізнесу та його адаптації для подальшого розвитку.

Важливим фактором є збереження підприємницького духу та створення сприятливих умов для розвитку нових напрямків бізнесу. Підприємці, які здатні адаптувати свої бізнес-плани відповідно до змін у зовнішньому середовищі, можуть максимально використовувати наявні можливості та мінімізувати ризики. Основними факторами успіху в таких умовах стають: колектив підприємства, його згуртованість і мотивація, наявні фінансові резерви, гнучка управлінська структура та якісне інформаційне забезпечення [2].

На думку науковців [3] в умовах війни бізнес повинен приймати ефективні управлінські рішення, орієнтовані на вирішення конкретних завдань, пов'язаних із формуванням стратегічної поведінки компаній. Ці завдання можна розділити на три основні етапи: спочатку - забезпечити виживання бізнесу, зберегти його

функціонування; наступним кроком - відновлення та адаптація до нових умов, мобілізуючи для цього всі наявні ресурси; і, нарешті, створити базу для подальшого оновлення та довгострокового розвитку компанії в майбутньому.

Киш Л. М. [4] зазначає - керівництву підприємства слід дотримуватись таких етапів стратегічного управління:

- формулювання стратегічної мети та місії компанії;
- аналіз зовнішніх факторів, які впливають на діяльність компанії та від яких вона залежить;
- визначення стратегій;
- розробка методів реалізації стратегій та досягнення поставлених цілей;
- за потреби, внесення корективів у формулювання мети;
- здійснення контролю за виконанням розроблених стратегій.

Здатність оперативно ухвалювати рішення, пристосовуватися до швидких змін та підтримувати відкриті й ефективні комунікаційні канали з командою є ключовими факторами успіху. Хоча єдиного рішення не існує, дотримання основних принципів допомагає керівникам орієнтуватися в умовах війни та вести свої організації до стійкості та успіху [5].

Кожне підприємство може розробити кілька варіантів стратегій розвитку. Вибір конкретної стратегії здійснюється керівництвом, і це означає, що з усіх доступних альтернатив буде обрана одна, яка стане основою для її впровадження [6].

Таким чином, від правильної концепції стратегічного управління залежить довгострокова стійкість підприємства на світовому ринку в умовах глобалізації та посилення інтеграційних процесів. Така концепція повинна враховувати підвищені ризики, пов'язані з діяльністю на зовнішніх ринках, та включати механізми аналізу й адаптації стратегій до нових умов міжнародної конкуренції, валютних коливань, змін законодавства тощо. Ефективна концепція стратегічного управління допомагає підприємствам із зовнішньоекономічною діяльністю також скористатися новими можливостями для зростання через міжнародне співробітництво та інвестиції.

Список використаних джерел:

1. Перерва І. О., Єдинак В. Ю. (2022). Стратегічне управління підприємством як основний інструмент в руках сучасного керівника. *Innovation and Sustainability*. № 3. С. 159–164. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.159.164>
2. Феєр О., Хаустова К., Густі С. (2023). Стратегічне управління підприємством в умовах воєнного стану. *Innovation and Sustainability*. № 4. С. 90–97. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2023.4.90.97>
3. Ляхович Л. (2022). Стратегічна поведінка компаній в умовах війни та повоєнного відновлення. *Економічний простір*. (180). 139–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/180-22>
4. Киш Л. М. Стратегічне управління, як основна частина менеджменту підприємства. (2019). *Причорноморські економічні студії*. № 38-1. С. 107–113. DOI: http://bses.in.ua/journals/2019/38_1_2019/24.pdf
5. Копчак Ю. С., Матвеев М. Е., Пугачов В. М. (2023). Трансформація сучасного менеджменту в умовах війни. *Економіка та суспільство*. № 51. DOI: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2480>
6. Сорока А.М. (2018). Операційна стратегія менеджменту в системі управління підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. № 4. С. 77–81. DOI: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1977/1873>